

1.2 Beleidsmatige verantwoording

Corona

Op 1 maart 2020 sloot het Beatrixziekenhuis haar deuren omdat er een patiënt had gelegen die later besmet bleek met het coronavirus. Het begin van de coronacrisis in Gorinchem was een feit. Een crisis die nog steeds aan de gang is. Als gemeente hebben we, net als de rijksoverheid en de veiligheidsregio ZHZ, veel gedaan om de verspreiding van het coronavirus in te dammen en de gevolgen van de coronacrisis voor de stad te beperken. Denk aan de informatievoorziening en adviezen aan inwoners, ondernemers, verenigingen en organisaties over wat wel en niet binnen de regels past. En denk aan de vele (digitale) evenementen en acties om hen een hart onder de riem te steken. Ook hebben we hen ondersteund waar dat mogelijk was. Speciale aandacht was er voor kwetsbare doelgroepen, ouderen, kinderen, jongeren en ondernemers. We hebben steeds gekeken wat we vanuit de gemeente konden organiseren of ondersteunen binnen de geldende maatregelen. Over veel van deze zaken hebben we de gemeenteraad op de hoogte gehouden met een speciale coronanieuwsbrief.

Bereikbaarheid en mobiliteit

Het onderwerp 'Bereikbaarheid en mobiliteit' is een van de topprioriteiten uit het Gorcums Akkoord 2018-2022. Een goede infrastructuur is van belang voor een goede bereikbaarheid van de stad en voor verdere (ruimtelijke en economische) ontwikkeling van de stad. In 2020 zijn belangrijke stappen gezet om de bereikbaarheid en de verkeersveiligheid van Gorinchem te verbeteren en voor de toekomst te waarborgen. Zo heeft de gemeenteraad unaniem de Mobiliteitsvisie 2040 vastgesteld, met later een bijbehorend maatregelenoverzicht (Mobiliteitsvisie Gorinchem 2040; Uitwerking maatregelen) en een uitvoeringsagenda met concrete maatregelen voor de periode 2020-2023. Ook is in 2020 het project Banneweg fase-1 uitgevoerd. Daarnaast is een advies van het parkeerpanel aan de gemeenteraad gepresenteerd. Verder is de gemeente ambassadeur geworden van de aanpak 'Maak een punt van nul', met als doel het aantal verkeersslachtoffers te verminderen.

Duurzaamheid en klimaat

Samen met de gemeente Molenlanden, inwoners en andere belanghebbenden werkten we aan de concept Regionale Energiestrategie Alblasserwaard (RES). De gemeenteraad heeft deze concept-RES in juni 2020 vastgesteld. Ondertussen werken we door aan de RES 1.0. Die moet in de zomer van 2021 worden opgeleverd. In de RES 1.0 worden zaken verder uitgewerkt en wordt toegewerkt naar een uitvoeringsagenda.

We hebben in 2020, in samenwerking met het regionaal energieloket, vier acties uitgevoerd om huurders en particuliere woningeigenaren te ondersteunen met het verlagen van hun energiegebruik en advies te geven in de mogelijke verduurzamingsstappen in hun woning. Zo waren er acties rondom zonnepanelen en isolatie, energieadviezen, woningscans en een voucher-actie voor particulieren. Via 'het Nieuwe Wonen' zijn energiecoaches ingezet om samen met de inwoners te onderzoeken hoe hun huizen kunnen worden verduurzaamd. In verband met corona zijn de gesprekken voorlopig digitaal, zodat we de inwoners toch verder kunnen helpen.

In 2020 is een onderzoek naar een duurzaam warmtenet voor de Gildenwijk afgerond. Eind 2020 is hiervoor een raadsvoorstel uitgewerkt. Het voorstel is om als aanjager op te treden voor de realisatie van een toekomstbestendig warmtenet. Daarbij wordt voorgesteld het stadhuis zelf ook aan te sluiten. Hierdoor ontstaat voldoende startvolume voor warmtenetaanbieder HVC om in 2022 van start te kunnen gaan met de eerste fase.

Met bovengenoemde instrumenten werken we aan structurele verlaging van de CO₂-uitstoot. Dat doen we met subsidies van de EU, rijksoverheid en provincie. Zo kunnen we invulling geven aan de wensen vanuit het Gorcums akkoord.

Zorg en menselijke maat

Om het wijkgericht werken in de breedte serieus aan te pakken, zijn we gestart met het analyseren van de wijken voor de omgevingsvisie én de 'Kijk op de wijk'. Dit als verdieping van hetgeen al in de Woon- en transformatievisie en het Integraal sociaal beleid is opgesteld. In de omgevingsvisie komt de strategische richting voor de wijken. De 'Kijk op de wijk' omvat de analyse, de strategische richting en een concrete vertaling. Het analyseren hebben we gedaan in wijkateliers waarin de data en ervaringen van mensen uit de gemeente en Poort6 die in de wijk werken bij elkaar te voegen en te duiden. Vanuit deze sessie werken we naar een strategische richting en de concrete vertaling ervan.

De pilot Wijkgericht werken in de Gildenwijk en Haarwijk is succesvol verlopen. De projecten die in dit kader zijn afgerond, blijken een positief effect op de leefbaarheid in de wijk te hebben. Ook kunnen partners en inwoners elkaar beter vinden. Dit heeft ertoe geleid dat de pilots structureel zijn geworden en dat we deze werkwijze Gorinchem-breed inzetten.

Ook hebben we in 2020 ingezet op het bestrijden van eenzaamheid, vooral op praktische wijze. Door corona werd het gevoel van eenzaamheid bij velen alleen maar groter. We hebben een aantal concrete acties gehouden. Zo hebben we online bijeenkomsten georganiseerd en met partners hebben we een belactie met eenzame inwoners gehouden. Ook op onze inwoners met dementie heeft corona een grote impact. We hebben zo goed mogelijk de ondersteuning die nodig was gecontinueerd.

Een ander aandachtspunt in 2020 was gelijke behandeling. Het landelijke racismedebat maakt onmiskenbaar duidelijk dat (institutioneel) racisme en discriminatie ook in Nederland een probleem zijn. De gemeente speelt een sleutelrol bij de detectie en aanpak van discriminatie. Aanvullende beleidsmatige aandacht helpt discriminatie tegen te gaan. Samen met antidiscriminatiebureau Radar onderzoeken we hoe we gelijke behandeling in Gorinchem kunnen (blijven) bevorderen.

In samenwerking met onze partners zoals bijvoorbeeld Avres hebben we gekeken wat we vanuit de gemeente konden organiseren. We hebben gezorgd voor een snelle uitrol van de TOZO dienstverlening aan ondernemers en het sociaal team bleef staan voor crisismeldingen binnen gezinnen. Uiteraard allemaal binnen de geldende corona maatregelen.

Tevens is er veel tijd geïnvesteerd in de verdere uitrol van het ISB. Waarbij onderwerpen zoals het mantelzorgsteunpunt, samengorinchem.nl en de lancering van diverse pilots zoals respijtzorg verder vorm hebben gekregen. Ook al konden we elkaar fysiek niet ontmoeten, heeft het ons niet weerhouden om veel aandacht te hebben voor kwaliteitsslagen in ons strategisch partnerschap met Avres, sociaal team, Wmo, Klussendienst en vele andere partners in de stad. Waarbij er continu oog is voor de behoefte van onze inwoners versus slimmer en efficiënter samenwerken.

Bestuur en samenwerking

In het kielzog van de nieuwe organisatiestructuur is in 2020 het traject 'Van buiten naar binnen' verder vormgegeven. Naast structuur en werkwijzen van burger- en overheidsparticipatie, gaat het daarin over cultuur en het handelen van alledag in interactie met stad en omgeving. Vanwege corona waren de mogelijkheden voor fysieke bijeenkomsten met inwoners en andere belanghebbenden beperkt. Maar daar stond tegenover dat we digitaal juist extra ervaring hebben opgedaan. Een belangrijke bijeenkomst voor het traject 'Van buiten naar binnen', is die met ambassadeurs van GO2032. Deze vond plaats op 27 oktober, nadat deze eerder was uitgesteld in verband met corona. Op 19 november volgde het gesprek met de gemeenteraad. De gemeenteraad legde daarbij de nadruk op het belang van 'leren door te doen', dus: praktisch aan de slag. En dat doen we, bijvoorbeeld in de ontwikkeling van de Omgevingsvisie, de stedelijke transformatie aan de Arkelsedijk, de Regionale Energie Strategie, de (uitvoering van de) Woon- en Transformatievisie, de Mobiliteitsvisie, enzovoort.

Na het rapport van Berenschot in 2019, maakten we een begin met de zogenoemde 'functionele regio' rondom Gorinchem. In 2020 bouwden we verder aan de regionale bestuurlijke relaties met de omliggende (fusie)gemeenten. Belangrijk daarin was, naast de Regionaal Maatschappelijke Agenda, de Regio Deal Drechtsteden-Gorinchem.

Daardoor kreeg de samenwerking met de Drechtsteden op ruimtelijk-economisch vlak een nieuwe impuls. En dankzij deze Regio Deal kan Gorinchem, met het voorgenomen Innovatie- en Afstudeer Centrum (IAC), de regionale verbindingen in onderwijs en bedrijfsleven concreter vormgeven. Ook belangrijk was de keuze van de gemeente Vijfheerenlanden voor de Arbeidsmarktregio Gorinchem. Hierdoor is regionaal de geografische samenhang bewaard gebleven tussen de uitvoering van het arbeidsmarktbeleid en de Participatiewet op de compacte en effectieve schaal van de gemeenten Molenlanden, Vijfheerenlanden en Gorinchem.

Sport en Cultuur

In 2020 is de algemene subsidieverordening geactualiseerd. Daarnaast is ook het beleidskader voor subsidie vastgesteld. Eén van de wijzigingen van de subsidieverordening is dat subsidies meerjarig kunnen worden verleend. Het coalitieprogramma en de beleidsnota's vormen de basis voor de nadere regels. De nadere regels zijn eind 2020 geactualiseerd. De regels sluiten nu meer aan bij deze tijd. Subsidie is één van de instrumenten om de gemeentelijke doelen te realiseren en om regie te kunnen voeren.

Gorinchem Beweegt heeft zich ook in 2020 ingezet op het bevorderen van sporten en bewegen in Gorinchem. Dit jaar waren dat vanwege corona vooral activiteiten via het digitale platform Sjors Sportief en alternatieve activiteiten en evenementen. Bijvoorbeeld online SeniorenFit en extra activiteiten in de vakanties voor kinderen en jongeren. Daarnaast hebben we de kwaliteit van het bewegingsonderwijs verbeterd, onder andere door het inzetten van de MQ-scan en het vakwerkplan. Ook zijn we begonnen met de uitvoering van het lokale sportakkoord 'De Kracht van Sport-extra'.

Zoals ieder jaar is er ook ingezet op sportverenigingen. Dit keer met een andere insteek in verband met corona. Er is contact gehouden met alle verenigingen en er is ondersteuning geboden waar nodig.

Met de rijksmiddelen die wij hebben gekregen voor de borging van de lokale culturele infrastructuur, hebben wij de coronaschade van alle gesubsidieerde culturele instellingen, verenigingen en stichtingen in 2020 volledig kunnen compenseren.

De gemeente heeft, in samenwerking met de Stichting Podium Pandemonium, een tijdelijke openstelling van De Nieuwe Doelen mogelijk gemaakt. Dankzij deze tijdelijke openstelling konden een deel van het jaar de programmering van de theaters, het filmfestival en de repetities van een aantal amateurkunstverenigingen doorgaan binnen de coronamaatregelen. Zo kon de schade in het culturele veld als gevolg van corona worden beperkt.

Ook is in 2020 begonnen met het traject om een nieuwe exploitant voor De Nieuwe Doelen te vinden. De gemeenteraad stelde op 18 februari 2021 de kaders van de uitvraag vast.

Onderwijs

In de Perspectiefnota 2021-2024 die op 9 juli 2020 door de gemeenteraad is vastgesteld, is een bedrag van € 4,75 mln. opgenomen voor het Innovatie- en afstudeercentrum (IAC). In 2020 is een visie voor het IAC opgesteld. De gemeenteraad heeft op 15 oktober 2020 unaniem ingestemd met deze visie. Dit vlaggenschipproject, mede (financieel) ondersteund door de Regio Deal, verbindt het bedrijfsleven, onderwijs, organisaties, de gemeente Gorinchem én de regio met elkaar. Het draagt bij aan het behoud en versterking van de gewenste centrumfuncties voor de stad en de regio op het gebied van ontplooiën van maximaal talent, een leven lang ontwikkelen, innovaties, duurzaamheid en samenwerking. In de gemeenteraadsvergadering van 18 juni 2020 heeft de gemeenteraad, binnen de verantwoordelijkheid van onderwijshuisvesting, een besluit genomen over de vervangende nieuwbouw voor het Gilde Vakcollege Techniek in het scholengebied aan de Hoefslag. Samen met het IAC vormt dit nieuwe schoolgebouw de eerste stap naar een Regionale Innovatie- en Beroepencampus (RIBC).

Wonen en Stedelijke vernieuwing

De gemeenteraad heeft het programma- en actieplan Invoering Omgevingswet 2020-2029 vastgesteld. Hiermee wordt invulling gegeven aan een omvangrijke wetswijziging op het fysiek ruimtelijke domein. Deze nieuwe Omgevingswet gaat in op 1 januari 2022. In het kader hiervan zijn we ook begonnen met het opstellen van de Omgevingsvisie Gorinchem 2050, waarin de ambities vanuit de Visie op de Stad vertaald worden naar de stedelijke ontwikkeling voor de toekomst. Daarnaast wordt een heel pakket aan acties uitgevoerd om ervoor te zorgen dat tijdig voldaan wordt aan alle eisen die de Omgevingswet stelt.

Begin 2021 is een anterieure overeenkomst gesloten over de transformatie van de Arkelsedijk naar een gebied met 400 a 500 woningen. Hiermee is de ontwikkeling van de Vleugels van de Stad, vanuit de Woon- en Transformatievisie, weer een stap concreter geworden. De bestemmingsplanprocedure voor de transformatie Arkelsedijk is gepland voor 2021. We verwachten dat medio 2022 de bouw van de eerste woningen zal starten. Daarnaast is voor het gebied Linge 2 Zuid met het Rijksvastgoedbedrijf overeenstemming bereikt om een Nota van Uitgangspunten te gaan opstellen voor de transformatie van dit gebied. Gezamenlijk vormen deze ontwikkelingen de aanzet tot de transformatie van de oostelijke Vleugel van de Stad: de Lingeoevers.

In april 2020 heeft het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) op eigen risico het voormalig belastingkantoor in de Gildewijk aangekocht. Tijdens een informatieavond en enkele raadsessies is er met de gemeenteraad en inwoners gesproken over de mogelijke opvang van kansrijke asielzoekers en statushouders in het voormalig belastingkantoor. In september is een onderzoek gedaan onder omwonenden. Ook konden andere inwoners van Gorinchem, waaronder ons Digipanel, een verkorte vragenlijst hierover invullen. Eind 2020 heeft het college van burgemeester en wethouders de raad geadviseerd om het COA geen toestemming te geven voor het opvangen van asielzoekers in het voormalig belastingkantoor. Begin 2021 nam de gemeenteraad dit advies over, met de opdracht om kleinschalige opvang elders in Gorinchem te faciliteren.

Vergunningen, handhaving en toezicht

In 2020 zijn we verdergegaan met het uitvoeren ons VTH-beleid 2019-2022, ons beleid rondom vergunningen, toezicht en handhaving. Samen met inwoners, partners en bedrijven werken we aan een veilige stad. Tijdens de coronacrisis hebben we onder andere de mogelijkheid geboden om de terrassen tijdelijk uit te breiden, zodat horecaondernemers meer gasten konden ontvangen binnen de anderhalve meter. Ook hebben we gehandhaafd op het naleven van de coronaregels en op diverse illegale situaties.